

Wilhelminalaan 3

Adres Wilhelminalaan
Huisnummer 3
Plaats Wassenaar
Kadastraal H 989
Wijk Villawijk Park de Kieviet
Datum aanwijzing 09-11-1993
Aanpassing tekst 24-07-2007

Korte beschrijving van het pand

Ontstaan

In 1923 kreeg Hendrik Wouda van zijn stiefvader G.C.A. Meurs (zijn vader was overleden toen Hendrik 4 was) zijn eerste opdracht om een woonhuis te ontwerpen voor een kavel in het nieuw te ontwikkelen villapark "Park de Kieviet" in Wassenaar. Dit park kwam voort uit een splitsing van het veel grotere villapark "Groot Haesebroek" in twee delen in 1908. Het deel dat "Park de Kieviet" ging uitmaken werd aangekocht door D. Haagmans, die 54 ha. kocht voor fl. 0,45 per vierkante meter. Hiervan maakte ook Recreatiegebied Meijendell deel uit, waar het echter niet verder kwam dan tot de aanleg van een wegstelsel, dat er ook thans nog zonder verdere bebouwing ligt. In het villapark werden veel ontwerpen gerealiseerd van de architecten M.E. van de Wall en J. Mutters, maar ook andere architecten zoals J.J. Brandes, J.W.E. Buijs, C.M. Kranenburg realiseerden meerdere projecten. Wouda bouwde ook nog enkele andere villa's in De Kieviet, namelijk zijn eigen woonhuis Berkenlaan 7 (1930) en Vijverweg 11 (1930). Wouda bouwde ook nog enkele villa's in andere delen van Wassenaar, waaronder Van der Oudermeulenlaan 4 (1928) en Laan van Hoogwolde 1 (1930).

In 1924 was het nieuwe huis aan de Wilhelminalaan, dat naar de uiterlijke vormgeving de naam “De Luifel” kreeg, gereed en verhuisde de familie Meurs van Rotterdam naar Wassenaar.

De Architect

Hendrik Wouda (1885-1946) kreeg zijn bouwkundige opleiding aan de academies van Rotterdam en Den Haag. Vervolgens deed hij zijn eerste praktische ervaring op de bekende H.P. Berlage. Al vrij snel nam hij bij Berlage ontslag om als ontwerper in dienst te treden bij de idealistische (opgericht tot verheffing van het volk) meubelfabrikant “Labor Omnia Vincit”. Ook dit werkverband was niet van lange duur omdat hij in 1912 vertrok naar Leipzig en Dresden, waar hij respectievelijk voor een meubelfabriek werkte en lessen volgde aan de Technische Hogeschool. In 1913 komt er een belangrijke periode in zijn leven. Hij komt werken bij Werkstätte Possenbacher onder leiding van de jonge architect Eduard Pfeiffer. Hier maakte hij kennis met de voor hem zo wezenlijke school van de Wiener Secession en met het werk van Frank Lloyd Wright. Vanwege de eerste wereldoorlog komt hij weer terug naar ons land en vestigt zich als zelfstandig architect en verbindt zich tevens als ontwerper bij Pander, waar hij de leiding krijgt over de afdeling Moderne Interieurkunst. In deze periode krijgt hij zijn definitieve vorming, waar Cor Alons als gemeenschappelijke herinnering bij het overlijden van Wouda in 1946 schrijft: “Wat werd er gezwoegd en wat werden er lange discussies gehouden over een nieuwe strakke vormgeving...”. Afbeeldingen van de Amerikaanse architect Frank Lloyd Wright werden door hem graag bestudeerd en de invloed van Wright heeft dan onmiskenbaar zijn sporen in zijn werk achtergelaten.

Objectbeschrijving

Het vrijstaande huis bestaat in hoofdzaak uit een kubus met daaraan vast op de begane grond twee kleine kubussen. Aan de westzijde is de kubus bedoeld als berging en aan de oostzijde als spreekkamer. Alle drie de kubusvormen hebben een schilddak met een flauwe helling en ruime overstekken, waarbij de dakschilden van de twee aanbouwen op de begane grond doorlopen langs het hoofdgebouw. Aan de oostzijde steekt het hellingdak uit in een ruime overstek van bijna 3 meter. Ook de combinatie van lichte steen met donkere voegen versterkt de horizontale werking. Om een evenwichtig ontwerp te bereiken zijn de omhooggaande vlakken van het hoofdgebouw en een hoge schoorsteen als verticale accenten opgenomen. De flauw oplopende dakschilden met een helling van 30 graden zijn gedekt met rode leipannen. De entreezijde is overwegend gesloten, zodat de privacy voor de bewoners zeer groot is. Aan de andere zijden van het huis zijn hooggeplaatste (samengestelde) raamvlakken opgenomen boven een vrij hoge borstwering. Ook voor het interieur ontwierp Wouda een aantal vaste meubels.

Bij een interne verbouwing in 1958 is een doorbraak tussen de voor- en achterkamer gemaakt en de entree naar de woonkamer naar haar huidige plaats gebracht. In 1972 is aan de achterkamer een grote aluminium schuifpui en hardhouten raampartij aangebracht in respectievelijke achter- en zijgevel. Bij een verbouwing in 1993 zijn deze twee wijzigingen hersteld door het aanbrengen van een houten dubbele openslaande deur en een raampartij in de stijl van het huis. Inwendig is de indeling van de verdieping gewijzigd en op de begane grond is een deel van de gang bij de woonkamer getrokken. Uit de bouwstijl stammen ondermeer de haardpartij en het trappenhuis, die kenmerkend zijn voor de stijl van Wouda.

Plaatsingscriteria

Architectonische betekenis

Villa “De Luifel” is een voor Wassenaar betrekkelijk zeldzaam voorbeeld van op de Frank Lloyd Wright geïnspireerde landhuis architectuur uit de jaren 20 van de 20ste eeuw. Alle huizen van Wouda in Wassenaar zijn daar fraaie en uitzonderlijke voorbeelden van. Deze villa is zijn eerste ontwerp en alleen al om die reden grensverleggend voor de Wassenaarse architectuur geweest. Het ontwerp neemt ook een bijzondere plaats in binnen het oeuvre van de architect.

Oudheidkundige waarde

Er is geen sprake van een bijzondere oudheidkundige waarde door geschiedenis van bewoners, het object zelf of de plaats van het ontstaan. Van belang is wel dat de opdrachtgever een familielid was van de architect.

Stedenbouwkundige waarde

Het gehele “Park de Kieviet” is van een bijzondere stedenbouwkundige waarde, als gaaf bewaard gebleven voorbeeld van een tuinwijk c.q. villawijk. Ten zuiden van het centrum zijn daarvan nog enkele goede voorbeelden te vinden, maar wijken als het Burchtpleinbuurt, Groot Haesebroek en De Kieviet munten uit door hun kwaliteit en gaafheid. Belangrijke objecten in deze wijken zullen derhalve voor wat betreft hun hoofdvorm bescherming verdienen.

Conclusie

Met name omdat het hier het eerste werk betreft van Hendrik Wouda en vanwege het grensverleggende karakter van dit ontwerp voor de Wassenaarse, maar ook landelijke architectuur, is plaatsing op de gemeentelijke monumentenlijst gerechtvaardigd.